

Δευτέρα, 21 Νοεμβρίου 2022

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

με αφορμή τη συμμετοχή της ΕΛΕΤΑΕΝ στη διαβούλευση για τις ΕΠΜ

Κίνδυνος για την πράσινη μετάβαση με όχημα Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες

Τη στιγμή που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί κατεπειγόντως έναν Κανονισμό έκτακτης ανάγκης για την επιτάχυνση των Α.Π.Ε.¹, στην Ελλάδα ένα εργαλείο απαραίτητο για την προστασία του περιβάλλοντος, οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ), κινδυνεύει να μετατραπεί σε εργαλείο υπονόμευσης της πράσινης ενεργειακής μετάβασης. Αντί να προκρίνεται η συγκεκριμένη και αυστηρή εξέταση κάθε αίτησης για ένα νέο έργο Α.Π.Ε., επιδιώκεται τα έργα να απορρίπτονται χωρίς εξέτασή τους και να απαγορευθεί ακόμα και η υποβολή αίτησης και η προσκόμιση πραγματικών δεδομένων για τις συγκεκριμένες επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Τέτοια στοιχεία είναι απαραίτητα για την λήψη ορθής απόφασης για κάθε έργο.

Η καθυστέρηση όμως της ενεργειακής μετάβασης απειλεί το περιβάλλον, διαιωνίζει την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και δεν επιτρέπει τη μείωση των τιμών ενέργειας.

Αναλυτική και συγκεκριμένη εξέταση της κάθε αίτησης

Η ανάγκη για επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης και η κοινή λογική επιβάλλουν κάθε αίτηση για αιολικό πάρκο (και γενικά Α.Π.Ε.) να εξετάζεται αυστηρά από τις αρμόδιες αρχές με βάση το συγκεκριμένο σχεδιασμό που προτείνεται και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του τόπου εγκατάστασης. Οι αρχές οφείλουν να έχουν αποφασίσει οριστικά, θετικά ή αρνητικά, μέσα σε εύλογο χρόνο, που κατά την ευρωπαϊκή νομοθεσία δεν μπορεί να ξεπερνά τα 2 έτη.

Ειδικά όσον αφορά την περιβαλλοντική εξέταση της αίτησης, **το κατάλληλο εργαλείο για να αποφασίσει η Πολιτεία αν ένα αιολικό πάρκο μπορεί να υλοποιηθεί ή όχι, είναι η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του συγκεκριμένου έργου.** Η ΜΠΕ έχει εκτενές βάθος και λεπτομέρεια ανάλυσης και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πλήθος πρωτογενών και επίκαιρων δεδομένων, τα οποία είναι απαραίτητα για τη λήψη μιας ορθής απόφασης. Αν μια ΜΠΕ δεν πληροί αυτές τις προϋποθέσεις πρέπει να απορρίπτεται.

¹ <https://eletaen.gr/d-t-eletaen-metra-ektaktis-anagkis-ee/>

Κίνδυνος υπερβολικών απαγορεύσεων και οριζόντιων αποκλεισμών

Αντί για αυτά τα αυτονόητα, στην Ελλάδα διατυπώνεται συχνά το αίτημα να απαγορεύεται η συγκεκριμένη εξέταση αιτήσεων αιολικών πάρκων, σε πολύ εκτεταμένες εκτάσεις της χώρας. Κατά καιρούς έχουν ακουστεί προτάσεις οριζόντιων αποκλεισμών που αν εφαρμόζονταν, τότε το 27% έως σχεδόν το 60% (ανάλογα με την πρόταση) της χερσαίας επιφάνειας της χώρας θα οριζόταν ως ζώνη αποκλεισμού για την αιολική ενέργεια. Αν στις προτάσεις αυτές συνυπολογίζονταν και οι λοιποί περιορισμοί (αδειοδοτικοί και άλλοι) τότε θα απέμενε ένα ελάχιστο, ανεπαρκές, ποσοστό της χώρας για εγκατάσταση αιολικών πάρκων.

Δυστυχώς, τους τελευταίους μήνες, πολλές από τις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) που έχουν τεθεί σε διαβούλευση από το ΥΠΕΝ, υιοθετούν μια τέτοια προσέγγιση a-priori εκτεταμένων αποκλεισμών ενάντια στην αιολική ενέργεια. Όμως, οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) είναι στρατηγικά κείμενα που αφορούν ευρείες περιφέρειες και μεταξύ άλλων, αποσκοπούν να καθορίσουν **ζώνες ευαισθησίας** – και όχι ζώνες αποκλεισμού - σε κάθε περιοχή Natura ανάλογα με τη σημαντικότητα και την ευαισθησία των οικοσυστημάτων των περιοχών αυτών. Εύλογα, δεν μπορεί να φθάσουν το βάθος ανάλυσης, τεκμηρίωσης και δεδομένων μιας πλήρους ΜΠΕ ενός έργου.

Είναι επομένως προφανές ότι **δεν μπορεί να χρησιμοποιείται, με τόση ελαφρότητα, μια γενική Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη για να απαγορευθεί σε εκτεταμένες περιοχές, ακόμα και η υποβολή συγκεκριμένης αίτησης για περιβαλλοντική αξιολόγηση ενός έργου Α.Π.Ε.**

Ελλιπείς Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες

Το πρόβλημα είναι ακόμα μεγαλύτερο όταν η θέσπιση τόσο εκτεταμένων ζωνών αποκλεισμού επιδιώκεται να γίνει με βάση ΕΠΜ που είναι ελλιπείς, δεν περιέχουν βασικά στοιχεία που να επιτρέπουν την επιστημονική αξιολόγησή τους και περιορίζονται σε γενικόλογες πιθανολογήσεις για τις επιπτώσεις της αιολικής ενέργειας.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η πλέον πρόφαση ΕΠΜ 6α για την Εύβοια και μέρος της Βοιωτίας για την οποία η ΕΛΕΤΑΕΝ έχει υποβάλλει αναλυτικό υπόμνημα². Μεταξύ άλλων η συγκεκριμένη ΕΠΜ έχει αγνοήσει το πλήθος των πραγματικών δεδομένων που ήταν και είναι διαθέσιμα στους μελετητές.

Παράλληλα, πολλές ΕΠΜ -όπως και η συγκεκριμένη- αγνοούν πλήρως τις λύσεις που προσφέρει η επιστήμη και η τεχνολογία ώστε η ανάπτυξη των Α.Π.Ε. να συμβαδίζει με την προστασία των πληθυσμών των προστατευόμενων ειδών. Παράδειγμα τέτοιων λύσεων είναι τα σύγχρονα συστήματα έγκαιρης ειδοποίησης, παύσης λειτουργίας και αποφυγής πρόσκρουσης πτηνών.

² <https://eletaen.gr/simmetohi-diavoulefsi-epm-6a/>

Προτεραιότητα στις Α.Π.Ε. από την Ευρώπη

Όλα αυτά συμβαίνουν στην Ελλάδα, τη στιγμή που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητά από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα έργα Α.Π.Ε. έχουν προτεραιότητα (δηλαδή μεγαλύτερη βαρύτητα) όταν σταθμίζονται σε σχέση με άλλα νομικά αγαθά όπως είναι η προστασία της βιοποικιλότητας. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι **ακόμα και αν διαπιστώνονται επιπτώσεις σε μεμονωμένα άτομα ή ομάδες ατόμων που ανήκουν σε προστατευόμενα είδη (π.χ. πουλιά), το έργο Α.Π.Ε. πρέπει να υλοποιείται εφόσον ο πληθυσμός του είδους παραμένει ή αποκαθίσταται σε ικανοποιητικό επίπεδο, με κατάλληλα μέτρα.**

Πρόκειται για την ακριβώς αντίθετη προσέγγιση από αυτή που ακολουθούν πολλές από τις Ελληνικές Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες: Η Ευρώπη θέτει πλέον τις ανανεώσιμες σε ύψιστη προτεραιότητα. Παράλληλα, φροντίζει να αξιοποιήσει τις διαθέσιμες λύσεις για την διατήρηση των πληθυσμών των προστατευόμενων ειδών, χωρίς τις υπερβολές, σαν αυτές μερικών Ελληνικών ΕΠΜ που ζητούν ατεκμηρίωτα την ακύρωση έργων Α.Π.Ε. χωρίς συγκεκριμένα και κατά περίπτωση αξιολόγηση.

Συνημμένα:

- Το [υπόμνημα](#) της ΕΛΕΤΑΕΝ στο πλαίσιο της διαβούλευσης για την ΕΠΜ 6^α
- Η [συνοδευτική επιστολή](#) για τη διαβούλευση